

9. Організація зовнішньоекономічної служби, як елемента системи управління експортно-імпортними операціями на рівні підприємства

Богдан Поперечний , Ірина Тюха

Національний університет харчових технологій

Вступ : Зовнішньоекономічна діяльність підприємств – це сфера господарської діяльності, що зв'язана з міжнародною виробничою і науково-технічною кооперацією, експортом і імпортом продукції, виходом підприємства на зовнішній ринок. Вихід на зовнішній ринок самостійних суб'єктів господарської діяльності повинен сприяти пристосуванню економіки до системи світогосподарських відносин, формуванню економіки відкритого типу.

Матеріали і методи. : При дослідженні питання використовувались наступні методи: системний підхід, узагальнення, порівняння, формалізація, структурний, абстрактно-логічний аналіз.

Результати : Для ефективного керівництва ЗЕД на рівні підприємства необхідна адекватна умовам його роботи структура управління. Розрізняють: організаційно-виробничу структуру; структуру управління; організаційну структуру підприємства. [2]

На будь-якому підприємстві є система, яка управляє, і система, якою управляють. До першої належать органи, служби, апарат управління. До другої-виробничі підрозділи.

Організаційно-виробнича структура відображає побудову системи, якою управляють, структура управління - системи, яка управляє, а організаційна структура підприємства - побудову і взаємозв'язок обох систем. Організаційна структура управління ЗЕД визначається тією метою і завданням, які вона покликана вирішувати. Її мета - максимізація прибутку на довгостроковий період за рахунок ефективної участі в міжнародному підприємстві.

Найбільший досвід організації і управління зовнішньоекономічною діяльністю набуто в спеціалізованих зовнішньоторговельних організаціях (ЗТО). Основні напрями зовнішньоекономічної діяльності ЗТО такі: вихід на зовнішній ринок; організація експортно-імпорتنих операцій з поставок товарів, послуг і капіталу; валютно-фінансові та кредитні операції; створення спільних підприємств і участь у їхній діяльності; міжнародний маркетинг. [1]

До функціональних відділів, що сприяють роботі ЗТО, належать:

1. Відділи і служби, що здійснюють планування, а саме: планово-економічний, валютно-фінансовий, транспортний відділи та бухгалтерія ЗТО. Вони забезпечують планування і контроль зовнішньоторговельної діяльності, аналіз господарської діяльності ЗТО, планування та контроль за банківськими, валютними, кредитними і розрахунковими операціями, планування і забезпечення експортно-імпорتنих перевезень вантажів.

2. Маркетингові відділи: відділ кон'юнктури і цін, відділ реклами і виставок, інженерно-технічний відділ, відділ спільних підприємств, відділ технічного обслуговування і запчастин. Ці служби займаються дослідженням попиту і пропозиції, динаміки цін, структури ринків, координують роботи фірм із загальними іноземними агентами, здійснюють методичне керівництво та контроль правильності розрахунків і застосування цін фірмами при підготовці й ухваленні контрактів, а також виконують іншу роботу з дослідження кон'юнктури ринків.

3. Група відділів, що забезпечують ухвалення і виконання управлінських рішень: відділ розвитку та вдосконалення організаційної структури об'єднання, відділ АСУ, відділ кадрів, відділ закордонних відряджень, канцелярія, адміністративно-господарський, юридичний та протокольний відділи.

Створення такої розгалуженої структури управління ЗБД характерне для підприємств (організацій) незалежно від їх організаційно-правової форми, якщо їхня діяльність цілком і повністю зосереджена на зовнішніх ринках. Проте кількість таких підприємств, природно, менша, ніж кількість підприємств, що займаються виробництвом. Відділ зовнішньоекономічних зв'язків (ВЗЕЗ) не є самостійним структурним підрозділом підприємства. Він становить частину апарату управління. Його головне завдання полягає в управлінні ЗБД як елементом єдиної цілісної системи внутрішньофірмового управління. Цей відділ не займається безпосередньо транспортуванням вантажів, митними процедурами і т. ін. Він створюється, як правило, для планування, організації і координації ЗБД (хоча на практиці трапляються й інші варіанти).

Висновки: Отже структура системи управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві є функціонально складною та не однорідною, що робить її створення кропітким та важливим для менеджменту підприємством.

Література

1. Басюк Т.П. Фінансові аспекти зовнішньоекономічних операцій / Басюк Т.П. - Економіка. Фінанси. Право.- 2010.- № 6.- С.20-25.

2. Оцінка дії механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства// Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки / Донецький економіко-гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко-правових досліджень НАН України – Вип. 1(28). – Донецьк: ДЕГІ, 2009. – С. 199-202

3. Адаптація механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства на основі системи збалансованих показників//Економіка Менеджмент Підприємство/ Збірник наукових праць СНУ ім.В.Даля – Вип. 22 (2). Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2010 - С. 97-101.